Takuusäätiö

LAUSUNTO

Helsinki 30.11.2020

EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNTA

Asia: HE 234/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

Takuusäätiö on kotitalouksien arjen raha-asioiden asiantuntija, joka auttaa ihmisiä ottamaan oman taloutensa haltuun. Se tarjoaa neuvontaa, pienlainaa hankintoihin, ratkaisun velkojen yhdistämiseen sekä välineitä raha-asioiden hallintaan. Lisäksi Takuusäätiö vaikuttaa lainsäädäntöön ja muihin rakenteisiin, jotta ne tukisivat ihmisten itsenäistä taloudellista selviytymistä, hallittua luotonkäyttöä ja ehkäisisivät syviin velkakierteisiin ajautumista. Takuusäätiö on valtakunnallinen sosiaalialan järjestö ja toimii pääasiassa Veikkauksen tuella.

Takuusäätiö kannattaa tehtyä esitystä kuluttajansuojalain 7 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

Takuusäätiön asiantuntija-arvion mukaan tällä hetkellä voimassa olevalla väliaikaisella kuluttajansuojalain sääntelyllä on ollut selkeästi vaikutusta siihen, että maksukyvyttömien tai luottokelvottomien lisäluotottaminen on vähentynyt ja että aiemmin lisäluototuksella ylivelkaantuneet ihmiset ovat hakeutuneet avun piiriin. Epäselvää tässä vaiheessa on, miten väliaikaisen korkokaton määräaikaisuuden päättyminen vaikuttaa 1.7.-31.12.2020 myönnettyjen luottojen korkotasoon tai niitä ottaneiden velallisten kykyyn suoriutua korkeammista koroista ja pitkistä maksuohjelmista.

Takuusäätiön palvelujen kysyntä on ollut kuluvan vuoden aikana ennätyksellistä. Säätiön maksuttomissa neuvontapalveluissa, joita ovat Velkalinja ja Kysy rahasta -chat, neuvottujen määrä on jo marraskuun lopussa 26 % suurempi, kuin koko viime vuonna 2019 yhteensä. Tänä vuonna olemme neuvoneet enemmän raha- ja velkavaikeuksien kanssa painivia kuluttajia kuin koskaan Takuusäätiön 30 vuotisen olemassaolon aikana. Samoin Takuusäätiön takausta velkojen järjestelemiseksi on haettu enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Marraskuun lopussa takaushakemusmäärä on 22 % suurempi kuin koko viime vuonna 2019 yhteensä. Marraskuussa saavutettiin myös vuoden korkein kuukausittainen hakemusmäärä.

Takaushakemus otetaan käsiteltäväksi noin 4,5 kuukauden kuluttua sen saapumisesta eli tällä hetkellä käsitellään heinäkuussa saapuneita hakemuksia. Hakemuksia on tehostetusti käyty läpi elokuusta alkaen ja jonosta on poimittu selkeät hylyt eli sellaiset, joissa hakijalla ei ole lainkaan maksuvaraa maksaa

velkojaan tai velkamäärä on liian suuri järjesteltäväksi takauksen keinoin. Elo-lokakuussa saapuneista hakemuksista noin 30 % on hylätty suoraan ennen mainituista syistä.

Väliaikaiseen sääntelyyn lisättävä 17 c §:n 4 momentti, että mainonnassa on aina mainittava koronnousu sääntelyn määräajan päätyttyä, on selkeä ja erittäin kannatettava Se saattaa parhaimmillaan kiinnittää kuluttajan huomion korkoon ja sen kustannusvaikutuksiin lainan kokonaishinnassa. Toisaalta koron vaikutusta lainan hintaan voi käytännössä olla vaikea hahmottaa, kuten alla olevassa esimerkissä.

Markkinoilta löytyy jälleen ns. pikavippi -tuotteita; niitä markkinoidaan alkaen pienellä summalla ja lyhyellä maksuajalla. Esimerkkitapauksessa lainattava summa on 500 euroa. Kuukausierä on hyvin pieni 15,57 euroa, jonka takia takaisinmaksuaika on 48 kk. Lainasopimuksen koroksi on ilmoitettu 20 %, mutta huomautettu, että ”Huomioithan, että maksat lainasta enintään 10 % korkoa 31.12.2020 asti, vaikka lainasopimuksen korko ylittäisi 10 %.”

Takuusäätiön havaintojen mukaan luottoja markkinoidaan juuri nyt joulukuun alussa erityisesti myyntipuheilla, että vielä ehdit ottamaan ennen nyt voimassa olevan korkokaton päättymistä lainaa edullisemmalla korolla. Käytännössä lainojen korkoja on mahdollista nostaa sopimuksen mukaan, lähemmäs varsinaisen korkokaton suomaa ylärajaa heti 1.1.2021. Kuluttajien voi olla vaikea ymmärtää, mihin luottoihin korkokattoa sovelletaan ja miksi sen soveltaminen ei ulotu nyt voimassa olevan väliaikaisen korkokaton aikana nostettuihin luottoihin. Osa pystyy ja saa kilpailutettua luottoja toiselle alemman korkokaton pätkälle, mutta osa jää tämän vaihtoehdon ulkopuolelle. Luotonmyöntäjien taholta on kuultu, että luottoja hakevat nyt parempituloiset, kun köyhemmät eivät enää saa. Jos tästä hakee jotain positiivista niin luottokelvottomien tilanteet tulevat nyt nopeammin esiin ja saa heidät hakemaan apua kuten Takuusäätiön tilastoista voidaan jo tulkita.





Juha A. Pantzar
toimitusjohtaja

Minna Backman
lakimies